

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-679585-V/2011/PM

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Warszawa, 15 września 2011 r.

**Pan
Andrzej Kraszewski**

Minister Środowiska

Szanowny Panie Ministrze,

Z uwagą zapoznałam się z wynikami kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli w zakresie wymierzania przez Inspekcję Ochrony Środowiska administracyjnych kar pieniężnych oraz ich egzekwowania¹. Głównymi zagadnieniami badanymi przez NIK były: organizacja wymierzania i egzekwowania administracyjnych kar pieniężnych, prowadzenie kontroli podmiotów posiadających decyzje określające warunki korzystania ze środowiska, postępowania w sprawach o ustalenie wymiaru kar biegnących, o wymierzenie administracyjnych kar pieniężnych oraz w sprawach o odroczenie terminu płatności administracyjnych kar pieniężnych, ich zmniejszenie albo umorzenie oraz działania mające na celu egzekucję niezapłaconych administracyjnych kar pieniężnych, a także terminowość dystrybucji środków pochodzących z tych kar. Badaniami kontrolnymi objęto okres od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2010 r.

Z raportu NIK wynika, między innymi, iż Izba stwierdziła niepokojącą tendencję corocznego zmniejszania liczby kontroli prowadzonych przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, w trakcie których wykonywane są pomiary kontrolne ilości substancji i energii, emitowanych przez podmioty do środowiska. Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę na niespójność przepisów prawnych, uniemożliwiających wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska dokonywanie - na podstawie pomiarów własnych wojewódzkich

¹ *Informacja o wynikach kontroli: Wymierzanie przez Inspekcję Ochrony Środowiska administracyjnych kar pieniężnych oraz ich egzekwowanie, NIK czerwiec 2011.*

inspektorów - oceny spełniania przez podmioty warunków odprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach wodnoprawnych oraz wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych w oparciu o wyniki tych pomiarów. Zdaniem NIK, mogą budzić wątpliwości wyniki pomiarów emisji substancji do środowiska, będące podstawą oceny przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska spełniania przez podmioty warunków korzystania ze środowiska, dokonywane przez akredytowane laboratoria, na podstawie próbek do badań, dostarczonych przez zainteresowane podmioty.

Z kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli wynika również, iż w badanym okresie następował corocznie spadek liczby kontroli podmiotów, posiadających decyzje określające warunki korzystania ze środowiska, w trakcie których skontrolowani wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska wykonywali pomiary emisji: W 2008 r. pomiary wykonano w toku 587 kontroli, w 2009 r. - w toku 464 kontroli, a w pierwszym półroczu 2010 r. - w toku 176 kontroli. Zmniejszanie liczby kontroli z pomiarami było, przede wszystkim, efektem dokonywania przez wojewódzkich inspektorów oceny spełniania warunków korzystania ze środowiska przez kontrolowane podmioty w oparciu o przedstawiane przez nie wyniki pomiarów i analiz, wykonywanych przez akredytowane laboratoria.

Podzielam stanowisko NIK, że nie można akceptować takiego sposobu realizacji przez Inspekcję Ochrony Środowiska jednego z podstawowych jej zadań, określonych w *ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska* (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287 ze zm.), do których należy kontrola przestrzegania decyzji ustalających warunki korzystania ze środowiska. Zgodnie bowiem z przepisami *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (tekst jedn. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 ze zm.), na podstawie kontroli, a w szczególności dokonanych w ich trakcie pomiarów lub za pomocą innych środków dowodowych, wojewódzki inspektor ochrony środowiska stwierdza przekroczenie lub naruszenie warunków korzystania ze środowiska. Zatem, zgodzić należy się z opinią NIK, iż stosowana przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska praktyka prowadzenia kontroli podmiotów, bez dokonywania w ich toku pomiarów kontrolnych, nie zapewnia właściwej realizacji przez Inspekcję Ochrony Środowiska ww. obowiązku.

Kontrola wykazała przypadki odraczania, a następnie zmniejszania i umarzania administracyjnych kar pieniężnych przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska niezgodnie z przepisami ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Stwierdzono, że w wojewódzkich inspektoratach ochrony środowiska w niedostatecznym zakresie weryfikowano wnioski prowadzących instalacje o zmianę wymiaru kary biegnącej lub o zaprzestanie jej naliczania, a także w niewielkim stopniu przeprowadzane były kontrole realizacji przedsięwzięć będących podstawą odraczania terminu płatności, a następnie zmniejszania albo umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, zdaniem NIK, niezależnie od realizacji wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych, niezbędne jest podjęcie następujących działań przez Ministra Środowiska w zakresie doprowadzenia do zmian w obowiązujących przepisach prawnych, mających na celu:

1. umożliwienie wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska dokonywania, na podstawie wyników własnych pomiarów i analiz, oceny spełniania warunków odprowadzania ścieków do wód lub do ziemi oraz wymierzania - w oparciu o wyniki tych pomiarów i analiz - administracyjnych kar pieniężnych, poprzez skorelowanie przepisów *ustawy - Prawo ochrony środowiska* oraz *rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego*.

2. umożliwienie zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych podmiotom, które usunęły przyczynę ponoszenia tych kar przed wydaniem przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska decyzji ustalających wymiar kary biegnącej, albo wymierzających administracyjne kary pieniężne, poprzez zmianę przepisu art. 319 ust. 1, 3 i 3 a *ustawy Prawo ochrony środowiska*

3. rozszerzenie obowiązku zapewnienia wykonywania pomiarów wielkości emisji lub innych warunków korzystania ze środowiska przez akredytowane laboratoria, o których mowa w art. 147 a ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, o obowiązek pobierania przez nie także próbek do badań.

W cytowanym raporcie Najwyższa Izba Kontroli zawarła również postulaty pod adresem nadzorowanych przez Pana Ministra organów administracji publicznej,

tj. Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, a także wojewodów.

Wobec powyższego, mając za podstawę art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 roku o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (t.j. Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o poinformowanie mnie o podjętych i planowanych działaniach zmierzających do spełnienia postulatów Najwyższej Izby Kontroli, zawartych w *Informacji o wynikach kontroli: Wymierzanie przez Inspekcją Ochrony Środowiska administracyjnych kar pieniężnych oraz ich egzekwowanie (czerwiec 2011)*.

Łezus wypręty szowalek

Żene Jipon